

SLOVENSKÝ SKAUTING

**PROGRAM
VÍČAT
A VČIELOK
V KOCKE**

METODIKA K PROGRAMOVEJ PONUKE
PRE VÍČATÁ A VČIELKY

SLUB VÍČAT A VČIELOK

Slubujem, že sa s pomocou Božou vynasnažím dodržiavať zákon víčat/včielok a byť stále lepším/lepšou.

ZÁKON VÍČAT A VČIELOK

Víča/včielka
hovorí pravdu,
pomáha druhým,
počúva,
stará sa o prírodu,
je priateľom.

PRÍKAZ DŇA

Každý deň dobrý skutok!

HESLO

Buď stále lepším/lepšou!

PRINCÍPY SLOVENSKEHO SKAUTINGU

Povinnosť voči sebe
Povinnosť voči blíznym
Povinnosť voči Bohu

Úvodné slovo

Metodiky, ktorú sa práve chystáš prelúskat', sme vytvorili ako pomôcku pre všetkých, ktorí pracujú s vlčatami a včielkami. Je dielom širokého kolektívu autorov. Veríme, že v nej nájdeš podnety a tipy na obohatenie svojej činnosti. Dlhodobu sme cítili absenciu práve takej metodiky, ktorá sa zaoberá tým, ako pracovať s vlčatami a včielkami a ich programovou ponukou. Väčšina predošlých kvalitných publikácií už nezodpovedala aktuálnej dobe a potrebe. Preto vyšlo toto minidielko, aby sa stalo užitočným pomocníkom pre radcov, lídrov a vodcov vlčat a včielok.

Cieľ metodiky

Metodika sa zoberá základom psychológie a všeobecnou symbolikou vekovej kategórie vlčat a včielok. Veľká časť je venovaná stupňom napredovania, kde sa dozvieš, ako ich zaviesť do oddielu, ako s nimi pracovať a prispôbiť ich na mieru konkrétnemu členovi. Práca s odborníkmi, výzvami a najvyšším ocenením je vysvetlená v závere metodiky. Dôraz sa kladie aj na slub a ako tento silný moment využiť naplno. Po prečítaní celej metodiky by ti malo byť jasnejšie, ako kvalitne a plnohodnotne používať programovú ponuku Slovenského skautingu pre vlčatá a včielky a akým spôsobom nakopnúť svoj program na novú úroveň.

Komu je metodika určená

Metodika je určená hlavne radcom, lídrom a vodcom, ktorí sa aktívne venujú práci s vlčatami a včielkami a chcú využívať programovú ponuku Slovenského skautingu. Veľa užitočného o programe, rôzne tipy a triky v nej nájdú aj samotní členovia a ľudia, ktorí nepracujú priamo s vlčatami a včielkami.

O autoroch

Autori tejto metodiky majú bohaté a osobné skúsenosti s vedením vlčat a včielok. Preto celá metodika obsahuje veľa tipov, rád a trikov z praxe, ako obohatiť svoj program. Väčšina autorov metodiky sú aktívni členovia Vlčiacko-včielkarského kruhu Programovej rady, organizujú kurzy alebo sú členmi vzdelávacích tímov. Veľkou pomocou boli aj podnetné pripomienky od expertov z oblasti programu pre vlčatá a včielky.

Autori

Jana Pernecka – Janka
Vladislav Kakody – Ládo
Jana Kerekesová – Karkulka
Peter Sopko – Bocian
Terézia Kšinantová – Terka
Miriama Olosová – Many
Jana Hrvolová – Janka

Editor

Ján Mitriák – Gekon

Grafická úprava

Vladislav Kakody - Ládo

Ilustrácie

Alžbeta Hulmanová

OBSAH

SLOVNÍK → 4 - 5

základné pojmy, mená a názvy...

VÍČATÁ A VČIELKY → 6 - 12

všetky informácie o tejto vekovej kategórii, symbolický rámec, život oddielu...

STUPNE NAPREDOVANIA → 13 - 23

komplexná práca s príručkami, výber témy, odovzdanie nášivky, sprievodcovia...

ODBORKY → 24 - 27

ich využitie, ciele, kategórie, formy výberu...

VÝZVY → 28 - 29

výber správnej výzvy, dĺžka trvania, vyhodnotenie, znenie výziev...

SĽUB VÍČAT → 30 - 31

význam sľubu, jeho načasovanie, obrad sľubovania...

7 ĽALIÍ → 32

pochvala, príklady udelenia stupňa 7 ľalií...

VLČÍ SKAUT → 33

kritéria získania a udeľovanie tohto ocenenia...

O KROK ĎALEJ → 34 - 35

rady a typy na obohatenie programu

ZÁVER → 35

SLOVNÍK

Slovník základných pojmov, mien a názvov,
ich vysvetlenie, význam a použitie

ZÁKLADNÉ POJMY

brloh – názov pre klubovňu víčať počas školského roka alebo názov „tajného“ miesta víčať neďaleko tábora v lete. Brloh môže byť vyzdobený víčím totemom, kožušinami a podobne, aby sa v ňom víčatá cítili ako súčasť svorky a radi sa v ňom stretávali

červený kvet – pomenovanie z Knihy Džunglí pre ľudský oheň, ale taktiež pomenovanie pre stretnutie sa pri slávnostnom ohni. Počas tábora pri táboráku, počas roka pri dôležitých príležitostiach ako je deň sv. Františka, ukončenie program. cyklu, atď.

Dobrý lov! – vzájomný pozdrav Mauglího a vlkov zo svorky. Môže sa použiť či už ako pozdrav pri stretnutí sa víčať alebo na úvod hier a aktivít ako stmelujúci prvok

Buď stále lepším! – heslo víčať a včielok

líder – pomáha viesť oddiel, je starší ako 15 rokov a má udelenú hodnosť líder

lov – názov pre výlet s víčatami, dĺžka jeho trvania závisí od plánovaného programu

Poradné skalisko – dôležité miesto (môže byť aj mimo klubovne), na ktorom sa stretáva celý oddiel s vodcom. Hodnotia sa dosiahnuté ciele, uplynulé schôdzky, odovzdávajú sa víčatám nášivky a ocenenia, spojené s patričnou oslavou

Príručka Vlčie mláďa a Tajomná džungľa – prvá časť príručiek, ktorá obsahuje prvý a druhý stupeň napredovania pre mladšie víčatá (7-8 rokov)

Príručka Slobodný lovec a Mauglí človek – druhá časť príručiek, obsahuje tretí a štvrtý stupeň osobného napredovania pre staršie víčatá (9-10 rokov)

Praktická príručka – obsahuje základné informácie o skautingu, o skautskej praxi a prírode. Je to sprievodná príručka ku všetkým stupňom napredovania, v ktorej víča nájde veľa zaujímavých a potrebných informácií

schôdzka – stretnutie víčať pravidelne jedenkrát v týždni

sľub – je dobrovoľný záväzok. Prebieha v slávnostnom duchu na vhodnom mieste pri špeciálnej príležitosti. Spravidla sa skladá po úvodnom období, kedy sa víča oboznámilo so skautským prostredím a je súčasťou oddielového života

Sme jednej krvi, ty a ja! – iná forma pozdravu víčať pri stretnutí

svorka – pomenovanie pre oddiel víčať, tvorený 2 až 4 družinami

Siváčik/Sivý vlk – radca víčať v družine alebo oddiele, zväčša najstaršie alebo najskúsenejšie víča

šestka – pomenovanie pre družinu víčať. Šestka má názov podľa farby vlčej srsti u víčať alebo podľa farby kvetov u včielok

totem – symbol oddielu vyrezaný do dreva, ozdoba brlohu

včielky – oslovenie pre dievčatá vo veku 7-10 rokov

veľké vytie/bzuket – výročné stretnutie a zhromaždenie sa všetkých víčať/včielok, spravidla raz za rok

víčatá – oslovenie pre chlapcov vo veku 7-10 rokov a aj pre dievčatá, ak pracujú s programom pre víčatá alebo ak ide o koedukovaný oddiel

vodca – dospelý človek s dosiahnutým stupňom skautského vzdelania. Oddiel vedie vodca s tímom, spolu s ďalšími dospelými členmi alebo lídrami

POSTAVY A NÁZVY Z PRÍBEHOV V STUPŇOCH NAPREDOVANIA

- Akela** – veľký sivý vlk, vodca Sionískej svorky
Baghíra – čierny leopard, silný a skúsený lovec
Balú – hnedý, starý a múdry medveď
Bandari – neposlušný a divoký kmeň opíc
Biela kobra – strážca kráľovského pokladu v džungli
Dholovia – mocné ryšavé psy, ničitelia a nepriatelia
František – priateľský mních z Assisi (mesto v Taliansku), patrón vlčiat
Háthí – starý rozvážny slon, strážca rieky
Káa – rýchly a vynaliezavý pytón (had)
Kotik – biely tuleň, nápomocný
Kráľov Ankus – indický nástroj, bodec na slony
Mango – spiaci netopier v džungli
Menghú – muž, poctivý strážca byvolov
Morské kravy – tvory plávajúce v mori, kde žil tuleň Kotik
Morský lovec – starostlivý otec Kotika
Nág – čierny jedovatý okuliarnik (kobra), Náginin muž
Nágina – čierny jedovatý okuliarnik (kobra), Nágova žena
Pán džungle – zvieratá z džungle tak volali Mauglího, keď dospel; nazývali ho aj žabka, keď ako nahé mláďa prišiel medzi vlkov
Rakša – obetavá matka vlčica
Ríkki-tikki-tavi – malý mungo, verný a milujúci
Sioníska svorka – slobodný vlčí národ, jej vodca bol Akela
Siváčik – najstaršie mláďa matky vlčice
Šiktú – vodca stáda antilop, silný a rýchly
Šer-Chán – chromý a zlý tiger
Tabákí – pomalý a lenivý hnedý šakal
Teddy – anglický chlapec z indickej usadlosti, priateľský a veselý
Tornal – najlepší plavec medzi tuleňmi, zachránil Kotika
Vantola – vlk samotár, z dolného toku rieky Vajnganga
Vudámí – krásne antilopie mláďa, najsilnejšie v stáde, Šiktúov syn
Zákon džungle – pravidlá v džungli, ktoré všetci dodržiajú

MIESTA Z PRÍBEHOV V STUPŇOCH NAPREDOVANIA

- Holá planina** – pastviny pre byvolov, ktoré využívali ľudia
Novastošna – miesto v Beringovom mori, kde žil tuleň Kotik
India – štát a územie, kde sa odohráva príbeh Knihy Džunglí
Sioníske vršky – miesto v džungli, kde žila vlčia svorka
Skala mieru alebo Balvan mieru – keď táto skala vytrčala z rieky Vajngangy v období sucha, bolo vyhlásené tzv. Vodné prímerie = voda je dôležitejšia ako jedlo
Studené brlohy – opustené kráľovské mesto v džungli, kde bývali opice
Vajnganga – rieka v džungli, dôležitá v období sucha

VÍČATÁ A VČIELKY

CHARAKTERISTIKA VEKOVEJ KATEGÓRIE

Veková kategória víčat sú deti vo veku 7 -10 rokov. Sú veľmi hravé, zvedavé a plné energie. Rýchlo sa však dokážu unaviť. Zároveň sú i veľmi všímavé (slová, gestá, postoje a pod.) a citlivé. Majú radi rozprávky i príbehy. Svoje pocity a nálady dokážu veľmi rýchlo meniť. Je náročné udržať si ich pozornosť. Majú široký rozsah záujmov. Vodca je pre nich významnou osobnosťou a vzorom, ktorý uspokojuje u nich potrebu bezpečia. Spravidlivo hodnotí ich schopnosti, pretože ony sami nedokážu ohodnotiť, čoho sú schopné a čoho nie. Je to obdobie triezveho realizmu, čo znamená, že berú svet taký, ako je, nie aký bol a bude. Nedokážu abstraktne myslieť, preto nechápu niektoré filozofické, medicínske pojmy a podobne. Prostredníctvom hier a názorných ukážok sa však dokážu veľa naučiť.

VEKOVÉ ROZPÄTIE

Vekové rozpätie kategórie víčat a včielok je od 7 do 10 rokov. Delia sa podľa veku:

- od 7 do 8 rokov mladšie víčatá a včielky
- od 9 do 10 rokov staršie víčatá a včielky

Vekové obdobie medzi 6-7 a 10-11 rokom zvykne byť prechodové a víčatá v tom čase prichádzajú do oddielu víčat alebo opúšťajú oddiel a prechádzajú k skautskému oddielu. Čas odchodu víčata by však mal posúdiť vodca s ohľadom na každého jednotlivca individuálne.

VYUŽÍVANIE MIEN A POMENOVANÍ Z KNIHY DŽUNGLÍ

Mená postáv zvierat a názvy miest z príbehu Knihy Džunglí je dobré využívať v živote oddielu. Veľmi vhodné je pomenovať podľa týchto názvov miesta v okolí klubovne a aj na výpravách. U víčat to vytvorí silnejšie väzby a celkovo to posilní symbolický rámec oddielu. Je predsa len iné, ak oddiel ide hrať novú bojovku na Holé planiny a nielen na lúku za mestom. Jednoducho získaš lepšiu motiváciu pre víčatá a všetky tvoje akcie budú mať od začiatku nádych dobrodružstva.

TIP:

Využi názvy miest a mien z Knihy Džunglí v živote svojho oddielu.

ODDIEL VÍČAT

Víčatá sa združujú v oddiele, ktorý je ideálne tvorený dvomi až štyrmi družinami – spolu približne 20 víčat. Vodca oddielu je dospelá osoba, ktorá je vždy prítomná na všetkých schôdkach a akciách. Vodca oddielu spolupracuje s lídrom/rangerom, starším ako 15 rokov, ktorý je zodpovedný za konkrétnu družinu víčat. Oddielovú radu v ideálnom prípade tvorí dospelý vodca a dvaja lídri/rangeri. Celý oddiel by sa mal stretávať pravidelne každý týždeň. Činnosť takéhoto oddielu zahŕňa osobitnú prácu družín a tiež ich spoločnú aktivitu. Frekvencia schôdzok je na dohode oddielového vodcu s jeho lídrami/rangermi.

TIP:

Družina víčat sa môžu stretávať počas týždňa aj samostatne v prítomnosti dospelého vodcu, pričom v priebehu mesiaca sa celý oddiel stretne aspoň dvakrát.

POZDRAVY

Víčatá a včielky majú svoj vlastný pozdrav. Zdravia sa pravou rukou, a to zdvihnutím prostredníka a ukazováka do tvaru písmena V, ktoré predstavuje včie uši alebo včelie tykadlá a zároveň symbolizujú dva body sľubu víčat a včielok:

1. dodržiavať zákon víčat/včielok
2. byť stále lepším/lepšou.

Voľným palcom sa prekrývajú ostatné dva prsty (prstenník a malíček), čo znamená, že silnejší chráni slabších. Medzi ďalší pozdrav patrí podanie ľavej ruky a prekríženie malíčkov, ktoré je totožné pre celú organizáciu. Ľavá ruka je bližšie pri srdci a malíček znamená, že myslíme aj na tých najmenších. Pozdrav sa pôvodne Baden-Powell naučil od juhoafrického kmeňa Ashanti. Keď chcel domorodý bojovník niekomu prejaviť dôveru, položil štít a pozdravil ho ľavou rukou.

ROVNOŠATA

Víčatá nosia hnedú šatku so žltým lemom prichytenú turbančekom. Odporúčame šatku odovzdať pri nejakej špeciálnej príležitosti, krátko po vstupe do oddielu. Rovnošatu víčat tvorí polokošela (tričko), na ktorú si víčatá našívajú získané nášivky a pripínajú odznaky podľa pravidiel popísaných v Praktickej príručke alebo v 15. kapitole Organizačného poriadku SLSK. Na pravý rukáv sa našívajú výzvy a odborky. Na ľavý rukáv nášivka zboru, oddielu, družiny a funkčné označenie. Farebnosť trička závisí od dohody v oddiele. Ako rovnošatu môžu nosiť víčatá aj skautskú košelu.

TIP:

Nauč víčatá vyrobiť si vlastný originálny turbanček alebo uviazať uzol dobrého skutku, ktorý si môžu uviazať na koncoch šatky pod turbanček.

SYMBOLICKÝ RÁMEC

Symbolický rámec je dôležitý prvok skautskej metódy. Vlčatá a včielky sú vo veku od 7 do 10 rokov a v tomto veku majú veľmi radi rozprávky a príbehy. Dokážu sa pre ne nadchnúť a zapáliť. Preto je dôležité pracovať so symbolickým rámcom.

Symbolika vlčieho života je pre deti veľmi lákavá. Vlk žijú vo svorkách a pomáhajú jeden druhému. Svorku vedie starší vlk, ktorý má veľa skúseností. Symbolika včielok, ktoré žijú v jednom úli, dievčatá spája. Včielky majú rozdelené úlohy, každá robí niečo iné, ale spoločne si pomáhajú. Vytvárajú domov v jednom úli pod vedením včelej kráľovnej. Kniha Džunglí je univerzálny rámec pre chlapcov aj dievčatá, lebo vlčá i včielka stretáva v džungli zaujímavých kamarátov, od ktorých sa môže veľa učiť. Využi symbolický rámec a nauč vlčatá spolupatričnosti a kamarátstvu, pomáhať si a byť féroví. Každé vlčá je jedinečné, ale iba spolu s ostatnými vytvára dobrý oddiel. Potrebuje byť v skupine, mať kamarátov a byť užitočné. Daj vlčatám priestor, aby ti pomohli, rovnako ako vlky vo svorke a včely v úli.

KNIHA DŽUNGLÍ

Pre vlčatá a včielky je ako symbolický rámec zvolená nosná téma Kniha Džunglí, ktorú napísal Rudyard Kipling koncom 19. storočia. Príbehy si prečítaj najprv sám, aby si v nich mal prehľad a mohol ich neskôr kreatívne využiť. Vybrané časti príbehov si môžeš prečítať spolu s vlčatami. Niektoré pasáže bojovania však pre nich nie sú vhodné. Vlčatá radi počúvajú príbehy, preto odporúčame knižku napríklad do daždivého počasia, pred spaním na tábore, ale aj na cestovanie vlakom. V Knihe Džunglí sa nachádzajú aj samostatné poviedky, ktoré priamo nesúvisia so životom Mauglího v džungli. Napríklad príbeh Bieleho tuleňa alebo Rikki-tikki-taviho. Budú však pre teba zdrojom dobrej inšpirácie.

TIP:

Príbehy z Kniha Džunglí sú pre vlčatá skvelým programom do daždivých dní, na dlhé táborové večery alebo na cestovanie vlakom.

PRÍBEH

Príbeh Kniha Džunglí rozpráva o malom chlapcovi, ktorý sa na prechádzke s rodičmi stratí v džungli, lebo na nich zaútočil chromý tiger Šer-Chán. Chlapec našiel brloh vlčice Rakša, ktorá sa starala o svoje štyri vlčatá. Rakša sa ho ujala a pomenovala chlapca Mauglího menom Žabka, pretože bol bez srsti. Šer-Chán však vystopoval Mauglího až k brlohu. Rakša tigra odohnala a predpovedala mu, že raz ho toto mláďa – Mauglí zabije. Každé vlčá v džungli musí byť predstavené na poradnom skalisku, aby sa vlčatá zoznámili s celou svorkou. Poradné skalisko zvoláva vodca svorky, vlk Akela. Vlčica Rakša priviedla so svojimi vlčatami aj malého Mauglího. Zákon svorky slobodných vlkov hovorí, že ak si členovia svorky nie sú istí novými prírastkami, musia sa za neho zaručiť okrem rodičov aj dvaja ďalší členovia. Medveď Balú sa zaručil, že tak ako učí všetky vlčatá Zákonu džungle, bude učiť aj Mauglího.

Ďalší sa prihovoral čierny leopard Baghíra a vlčej svorke ponúkol za Mauglího svoju korisť, uloveného býka. Mauglí sa učil Zákonu džungle od medveďa Balúho. Keď raz odpočívali Mauglí, Balú a Baghíra v tieni stromov, objavili sa opice Bandari. Bandari v džungli nemá nikto rád, lebo sa stále hádajú, kľbčia a robia neplechu. Opice si však všimli, že sa im Mauglí podobá. Chceli ho za svojho vodcu, tak ho uniesli do starého neobývaného mesta. Balú a Baghíra poprosili o pomoc hada Káa, ktorý bol najstarším obyvateľom džungle. Baghíra presvedčil luniaka Chila, aby im pomohol, pretože v džungli „sme jednej krvi ty i ja“. Chil, posol dobrých správ, im pomohol nájsť strateného Mauglího, pretože z výšky vidí všetko lepšie. Po príchode do Bandarského mesta zatancoval Káa svoj tanec a hypnotizované opice donútil zasýtiť jeho brucho. Zachránený Mauglí sa rozhodol, že sa už nebude kamarátiť s opicami. Po tejto skúsenosti ho Balú ďalej učil Zákonu džungle. Pri rieke Vajnganga sa stretol so slo- nom Háthí, ktorého všetci poznali ako strážcu rieky počas vodného prímeria. Mauglí bol svedkom toho, ako Háthí vyhnal Šer-Chána, pretože znečisťoval vodu po tom, ako zabil človeka. Mauglí takto postupne naberal skúsenosti a naučil sa loviť. Občas dokonca pozoroval ľudí a ich spôsob života. Jedného dňa svorku navštívil vlk Vantóla, samotár. Varoval ich pred zlými ryšavými psami Dhólmi. Mauglí a had Káa vymysleli plán, ako sa pred nimi ochrániť, ak prídu. Na Poradnom skalisku prezradil tento plán celej svorke a tá s ním súhlasila. Onedlho v noci prišli Dhólovci a Mauglí tak mohol rozbehnúť svoj plán. Potrel sa divým cesnakom a vydal sa k nim. Dhólovci ho začali sledovať, až do rokliny s včelími hniezdami. Mauglí skočil do jamy a včely sa ho kvôli cesnaku ani nedotkli. Dhólovci však také šťastie nemali a okrem útoku včelieho roja museli čeliť aj svorke vlkov, na čele s Akelom. Takto sa im podarilo ryšavých psov navždy zahnať z Pahorkatiny. Mauglí dospel a zvieratá v džungli si ho vážili. Niektoré sa ho dokonca báli. Postupne v sebe cítil, že ho niečo ťahá k ľuďom. No zároveň chcel ostať v džungli. Išiel si po radu k Balúovi, ale ten mu len povedal, že rozhodnúť sa musí sám. K rozhodnutiu opustiť džunglu mu pomohol Šer-Chán. Ten totiž poštval mladých vlkov proti Akelovi a chceli zvoliť nového vodcu svorky. Jedinou možnosťou záchrany pozície Akelu bol tzv. Červený kvet. Tak vlci nazývali oheň v ľudských oby- dliach. Mauglí v noci od ľudí priniesol oheň, zahnal ním vlkov a povedal Šer-Chánovi, že z džungle odchádza. Raz sa však vráti a porazí ho. Na Poradnom skalisku ostali len Mauglího najbližší (Akela, Baghíra, otec Vlk a Rakša), s ktorými sa rozlúčil a odi- šiel medzi ľudí. Ľudia Mauglího medzi seba prijali. Naučil sa ich zvykom a zverili mu stádo byvolov. Navštívil ho Šedý vlk a povedal mu, že sa vrátil Šer-Chán a že ho chce uloviť. Keď nastal ten správny čas, Mauglí našiel práve nasýteného Šer-Chána spať v rokline. Vypustil stádo byvolov a Šer-Chán sa len márne snažil ujst'. Byvoly Šer- -Chána udupali k smrti a Mauglí jeho kožu rozprestrel na Poradnom skalisku. Vďaka tomuto činu ho však v dedine považovali za čarodeja a musel zachrániť aj svojich rodičov, ktorých chceli potrestať. Mauglí sa potom vrátil do džungle, ale cítil, že jeho cesta pokračuje ďalej a že jedného dňa bude musieť opäť odísť.

VYUŽITIE SYMBOLICKÉHO RÁMCA

Symbolický rámec je silný motivačný nástroj. Využívať a zapájať ho do programu čo najviac prinesie tvojemu oddielu veľký úžitok. Niekedy proste nestačí iba oslovovať svojich členov „vlčatá a včielky“, ale im aj prakticky vysvetlovať, čo to znamená pre teba a pre nich. Sú členovia jedného oddielu a teda jedna dobrá partia.

TIP:

- Vytvor spoločne s vlčatami tri fotky – zboru, oddielu a družiny.
- Porovnaj si, koľko členov je na jednotlivých fotografiách.
- Fotografiami si môžete vyzdobiť nástenku.

NÁZOV ODDIELU

Pri založení nového oddielu je dobré využiť zvierací názov (napr. oddiel Vlčie Bratstvo,...) a spoločne s vlčatami ho vymyslieť. Ak je oddiel už založený a má aj názov, dbaj na to, aby si vysvetlil vlčatám základnú štruktúru – zbor, oddiel a družina. Mladšie vlčatá sa môžu horšie orientovať, či sú družina Siví vlci, oddiel Apačov, alebo zbor Bizónov. Preto im dobre vysvetli, ktoré označenie čo znamená. Používajte to, ktoré je pre nich najzrozumiteľnejšie. Názov oddielu využívaj aj v pokrikoch a pri zvolávaní celého oddielu. Zvolať Vlčie Bratstvo je iné ako povedať „deti, poďte ku mne“.

NÁZOV DRUŽINY

Môže charakterizovať, čím je družina výnimočná alebo práve naopak, je univerzálnym pomenovaním. Pri vlčatách sa môžu nazývať družiny farbami podľa toho, akú majú vlci srst – hnedá, čierna alebo sivá družina. Netreba sa báť aj experimentovať a skúšať netradičné farby ako zelená, modrá alebo červená. Družiny včielok sa môžu nazývať podľa farby kvetu, ktorý majú včielky rady.

VLAJKA

Oddielová alebo družinová vlajka vás pekne reprezentuje na výlete či táborovom nástupe. Využiť sa dá aj pri slube vlčat alebo ako výzdoba klubovne. Stretnutia oddielu a družiny môžu začínať spoločným pokrikom práve pri vlajke. Vyber spomedzi vlčat vlajkonosiča na určité obdobie (mesiac, rok) a ten bude vašu vlajku s úctou nosiť a starať sa o ňu. Lahko a elegantne ho takto naučíš precíznosti a zodpovednosti.

Vzor vlajok s rozmermi si môžeš pozrieť v **14. kap. Organizačného poriadku SLSK**.

TIP:

- Pre družinové vlajky je vhodné, aby bola ich farebnosť a obsah pri vlčatách podľa vlčej srsti a pri včielkach podľa kvetu, ktorý majú rady.
- Vlčatá a včielky sa tak jednoducho stotožnia s tým, kým sú.

POKRIK

Pri vymýšľaní oddielového a družinového pokriku je priestor pre kreativitu. Vymysli spoločne s vlčatami niečo, čo bude pre vás jedinečné a bude vás to vystihovať. Pokrik využívaj čo najčastejšie, aby si k nemu vlčatá vytvorili vzťah. V oddiele alebo v družine môžete mať rôzne typy pokrikov, napríklad na začiatku družinovky, pri stretnutí, na úvod akčnej hry, tichý pokrik a pod.

KLUBOVŇA = BRLOH

Vytvor spoločne s celým oddielom z klubovne skutočne pekný a útulný brloh. Určite si v ňom osobitné miesto na nástenky, vlajky, oddielový totem a miesto na hry. Môžete si ho vyzdobiť fotkami z akcií alebo mať veľký kalendár na celý rok. Na zem môžete poukladať kožušiny alebo si zo včelieho vosku vytvoriť sviečky ako ozdobu. Čím kreatívnejšie, tým lepšie. Dodržiavať poriadok v brlohu je veľkou výzvou. Nechaj družiny alebo aj celý oddiel vytvoriť si pravidlá, ako sa bude dodržiavať poriadok. Nech si vlčatá uvedomujú, že toto je ich brloh a že sa oň musia aj starať. Zároveň platí, že ak si vytvoria pravidlá poriadku sami, skôr ich budú dodržiavať.

TIP:

Po ukončení schôdzky si nechaj vždy jedno vlča ako pomocníka na upratovanie. Bude to chvíľa, kedy ťa nebudú rušiť ostatné vlčatá a budeš mať čas porozprávať sa a zistiť, aké túžby a sny má tvoje vlča. A popritom aj spoločne upracete klubovňu po schôdzke.

CHARAKTERY ZVIERATIEK

Je dobré využiť charaktery zvieratiek z Knihy Džunglí ako príklad správania sa medzi ľuďmi. Počas čítania, schôdzky či výletu môžeš správanie zvieratiek použiť ako názornú ukážku. Porozprávaj sa s vlčatami najprv o správaní sa zvierat v príbehu, potom im vysvetli súvislosti v správaní medzi nimi samotnými, čo sa patrí a čo nie.

OBRADY A RITUÁLY

Sú dôležitou súčasťou každého oddielu a družiny. Vďaka nim si vlčatá hlbšie uvedomujú a prežívajú to, čo im chceš odkázať a priblížiť. Vhodnou príležitosťou na pekný obrad je:

- vstup nováčika do oddielu vlčat,
- odovzdávanie vlčej šatky so žltým lemom,
- udelenie nášivky napredovania alebo odborky,
- sľub vlčat,
- prijatie skautského mena,
- prechod vlčaťa do skautského oddielu.

Nezabudni dávať pozor na najmenších, ktorí sa v noci môžu báť a z neskorých nočných obradov si vela nezapamätajú. Budú ti totiž „spať postojacky“. Radšej sprav celý obrad hneď po večierke, kým sú ešte vlčatá čulé. Rituálom im môžeš vela odovzdať. Avšak zle spravený rituál im naopak môže aj uškodiť. Buď preto aj s ostatnými lídrami a radcami dôsledný a opatrný. Prispôsob celú atmosféru vlčatám a nezabudni na to, že hoci je dôležitá dôstojná atmosféra, mala by byť istotne aj radostná a veselá.

TIP:

Pre rituál je vhodný večer pri sviečkach alebo pri ohni v lese či na lúke. Peknú atmosféru vieš vyčarovať aj na výlete alebo v klubovni. Využívaj sviečky (kahančeky), prácu so svetlom, hudbu a hru na hudobné nástroje, maľovanie na tvár a určite prines aj vlajky i oddielové pamätné predmety.

PREZÝVKY A SKAUTSKÉ MENÁ

Skautský svet je typický prezývkami, ktoré sa po ich prijatí stávajú skautskými menami. Pre mnohých je mať skautské meno česť a radosť. Mená prezývok a skautských mien môžeš využiť napríklad aj zo symbolického rámca Knihy Džunglí. Istotne sa môžeš inšpirovať aj inde alebo prezývky vzniknú pri nejakej vtipnej udalosti samé. Ako vodca môžeš svoju vlastnú prezývku doplniť o meno z Knihy Džunglí, ktorým ta budú vlčatá volať. Pre vodcov je vhodné označenie Akela alebo Rakša, namiesto pomenovania oddielový vodca. Vlčatá si môžu zvoliť meno iného zvieratka, pričom je dôležité, aby si vlča uvedomovalo dobré vlastnosti daného zvieratka a snažilo sa podľa nich správať. Pestrá paleta prezývok a skautských mien vytvorí v oddiele jedinečnú atmosféru a vlčatá sa ešte viac stotožnia so svojim oddielom.

TIP:

Vytvor pre vlčatá príťažlivý obrad prijatia prezývky za skautské meno. Napríklad večer pri ohni, so slávnostnou atmosférou, kde vlča odtlačí svoju ruku do modelovacej hmoty alebo do tuhnúcej sadry so svojim skautským menom. Odtlačky môžete umiestniť na špeciálne miesto v klubovni. Dodáš tak dôležitosť tejto udalosti a vyzdvihneš výnimočnosť skautského mena tvojho vlčaťa.

STUPNE NAPREDOVANIA

Celý symbolický rámec pre vlčatá a včielky je zapracovaný do 4 stupňov napredovania. Ich cieľom je rozvoj osobnosti v jednotlivých oblastiach rastu. Tieto stupne sú obsiahnuté v dvoch príručkách. V prvej príručke sa vlča stáva **VLČÍM MLÁĎAŤOM** a spoznáva **TAJOMNÚ DŽUNGLU**. Druhá príručka pozostáva zo stupňov **SLOBODNÝ LOVEC** a **MAUGLÍ ČLOVEK**.

Pri stupňoch napredovania sa využíva aj praktická príručka, ktorá je súčasťou stupňov napredovania a je zdrojom informácií k jednotlivým úlohám z príručiek. Viac v kapitole – **Praktická príručka**.

Jednotlivé kapitoly v príručkách sa môžu plniť postupne od začiatku do konca príručky alebo si ich vodca môže usporiadať, ako uzná za vhodné. Jeden stupeň napredovania by sa mal plniť približne jeden rok. Prvý a druhý stupeň sú vhodné pre mladšie vlčatá (prváci, druháci), lebo obsahujú jednoduché úlohy. Tretí a štvrtý stupeň sú určené pre staršie vlčatá vo veku približne 8 až 10 rokov (tretiaci, štvrtáci, piatáci), pretože obsahujú náročnejšie úlohy, prispôbené ich veku. Ak do oddielu príde vlča v neskoršom veku (9 rokov, tretiak), môže plniť úlohy ešte z prvej príručky. Je to však na zvážení oddielového vodcu.

STUPEŇ NAPREDOVANIA	NÁŠIVKA	NÁZOV STUPŇA	PRÍRUČKA
1.		VLČIE MLÁĎA	
2.		TAJOMNÁ DŽUNGLA	
3.		SLOBODNÝ LOVEC	
4.		MAUGLÍ ČLOVEK	

NÁŠIVKY

Každý stupeň je reprezentovaný vlastnou nášivkou. Nášivka sa udeľuje na začiatku plnenia jednotlivých stupňov. Vlčča sa stáva Vlčím mláďatom, preto si môže na pravé vrecko svojej rovnošaty alebo trička našit nášivku Vlčie mláďa. Rovnako sa postupuje aj pri ostatných stupňoch napredovania. Aby sa mohlo vlčča dopracovať k ďalšiemu stupňu napredovania, musí splniť úlohy, ktoré sú v príručke. Tento spôsob udeľovania motivuje vlčča už na začiatku plnenia stupňa napredovania. Pre vnímanie vlčat je totižto obdobie jedného roka dlhý čas.

Viac o úlohách a spôsobe plnenia v časti **Ako používať príručky**.

ÚVODNÉ PRÍBEHY

Na úvodných stranách v oboch príručkách sú prostredníctvom príbehov predstavené jednotlivé zvieratká a sv. František, tzv. Sprievodcovia. Viac o nich v časti **Sprievodcovia**. Tieto príbehy môžeš prečítať vlččatám priamo na schôdzke alebo sa pri ich čítaní môžeš s vlččatami striedať. Čítanie spravia atraktívnejšími napr. aj masky zvierat na tvári, špeciálne kulisy či rekvizity.

ÚLOHY

Úlohy sa spravidla plnia spoločne s celým oddielom alebo družinou, pričom je potrebné udržať rovnováhu medzi najsilnejšími a najslabšími. Tí najšikovnejší môžu pomáhať ostatným alebo môžu niektorú úlohu plniť i viackrát, ak majú záujem. Prípadne im môžeš úlohu individuálne prispôbiť alebo im vymyslí úplne novú úlohu. Úlohy sú nastavené tak, aby vlččatá aktívne spolupracovali s rodičmi, s vodcom, so svojím oddielom a s okolím. Cieľom úloh je všestranný rozvoj v konkrétnych oblastiach rozvoja. Plnením úloh sa vlčča rozvíja, spoznáva svojich priateľov a pomáha im, učí sa nové informácie a zdokonaľuje sa v tom, čo už vie. Úlohy v príručkách sú prispôbené veku detí a ich náročnosť sa medzi jednotlivými stupňami zvyšuje, no témy i ciele sú niekedy podobné. To sa dá využiť, ak chceš spojiť program pre vlččatá s rôznym vekom.

TIP:

Ak máš vekovo rôznorodú skupinu vlčat, prispôb im program podľa veku, aby sa pri úlohách nenudili. Je dobré zorganizovať to tak, aby všetci napredovali v príslušnom stupni a navzájom sa nebrzdili.

SPRIEVODCOVIA

Obrázky a nálepky sprievodcov pri jednotlivých úlohách v príručke ti jednoducho pomôžu zistiť, v akej oblasti sa vlčatá práve rozvíjajú. Zároveň je tak podporený symbolický rámec príručiek. Piaty sprievodcovia sú z Knihy Džunglí. Na základe ich vlastností a príbehu reprezentujú vždy niektorú z oblastí rozvoja. Šiestym sprievodcom je sv. František z Assisi. Vďaka svojmu pozitívnemu vzťahu k zvieratám je tiež plnohodnotným sprievodcom v príručkách, aj keď nie je postavou z Knihy Džunglí.

BAGHÍRA je veľmi rýchly a obratný leopard. Ulovil býka a na Poradnom skalisku ho obetoval pre svorku, čím sa zaručil za Mauglího. Učí Mauglího loviť a prežiť. Baghíra sa preto stal v príručke sprievodcom telesného rozvoja. Jeho doménou je zdravie, pohyb, hygiena, poznanie vlastného tela a pobyt v prírode.

KÁA je starý hnedožltý pytón. Pri love využíva najmä rozum, až potom silu. Keď Mauglího uniesli opice Bandari, Balú s Baghírom poprosili o pomoc práve jeho a vďaka nemu Mauglího zachránili. Káa ako sprievodca intelektuálnym rozvojom pomáha vlčatám trénovať pamäť, kreativitu i kritické myslenie a rozširovať vedomosti.

BALÚ je múdry medveď a učí vlčie mláďatá a Mauglího Zákonom džungle. Ako jediný cudzí tvor smie byť na poradách svorky. V príručke zabezpečuje charakterový rozvoj. Balúove úlohy sú zamerané na poznanie seba samého, svojich silných a slabých stránok, upevnenie pevnej vôle a charakteru.

KOTIK je biely tuleň. Nevystupuje v príbehu o Mauglí, pretože jeho domovom je Beringovo more. Hľadal a našiel nové útočisko pre tulení národ. Kotik sprevádza dieťa sociálnym rozvojom a jeho úlohy sú zamerané na rozvíjanie vzťahov s ostatnými ľuďmi a s okolitým prostredím.

RIKKI-TIKKI-TAVI je malý a veselý mungo, ktorý má veľa priateľov a je im oddaný. V Knihe Džunglí má svoj vlastný príbeh. Zachránil ľudskú rodinu pred dvomi jedovatými okuliarnikmi Nágom a Náginou. Predstavuje citový rozvoj, zameriava sa na priateľstvo, lásku, pocity i slušné vyjadrenie citov bez plkania a urážania iných.

FRANTIŠEK Z ASSISI je človek, ktorý žil najskôr márnотratne, ale rozhodol sa zmeniť svoj život a stal sa mníchom. Zasvätil svoj život Bohu a naučil sa vďačnosti. Jeho úlohy rozvíjajú duchovnú stránku vlčat. Sú zamerané na poznanie prírody, dobrého správania a viery.

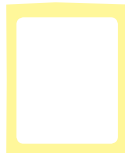
sprievodca	zvieria	citát (charakteristika)	rozvoj
BAGHÍRA	leopard	silný a zdravý ako Baghíra	fyzický
KÁA	had	vynaliezavý ako Káa	intelektuálny
BALÚ	medveď	múdry ako Balú	charakterový
RIKKI-TIKKI-TAVI	mungo	verný a milujúci ako Rikki-tikki-tavi	citový
KOTIK	tuleň	pomáhajúci ako Kotik	sociálny
FRANTIŠEK	mních	priateľ Boha ako František	duchovný

**Neskrývajú svoju
radosť, smútok
ani strach**

Vlčák Rysovi zahynul křečok.
o ktorého sa staral. Povedal to ostatným v savorke a tí ho poľutovali.

1 Ako sa tvárili Bys? Nakresli jeho tvár.

Ako sa tvárili ostatní vlčáci, keď ľutovali
viľa Bysa? Pokús sa dokresliť aj ich tváre.

LENKA, skautským menom
Kvapôčka, spínila výzvu 11 hodín
na jednom mieste. Keď prišla
domov, pochválila sa rodičom.

NAKRESLI
AKO SA
PRI TOM
TVÁRILA.

AKO SA
PRI TOM
TVÁRILA?

NEZÁBUDKA bola na výlete. So
svorkou prechádzali po skalnom útese,
pod ktorým sa rozprestierala krásna
láďka. Napriek tomu Nezábudka
prežívala sklamanie lebo sa z útesu
na ládku nemohli dostať.

ČO POVEDALA VODCOM?

ŠTRUKTÚRA STRANY

Nadpis/cieľ je farebne zvýraznený a jednoznačne popisuje, na čo je úloha zameraná. Miesto na nálepku je vždy vedľa nadpisu kapitoly. Pre vlčatá je nálepka motiváciou, pretože po splnení úlohy sa nielen zlepši vo svojom napredovaní, ale hneď aj dostane niečo pekné. Pre vodcov aj vlčatá je nálepka pomôckou, na akú oblasť rozvoja je úloha zameraná. Úloha je popísaná na strane. Jej splnením vlčatá získavajú nálepku a rozvíjajú sa v danej oblasti. Pri niektorých úlohách vlčatá priamo zasahujú do príručky – vyfarbenie správnej odpovede, spájanie textov, slovné dopĺňovačky, krúžkovanie a podobne. Náhradná úloha by mala spĺňať daný cieľ. Vodca môže predpísané úlohy prispôbiť alebo vymyslieť úplne nové úlohy. Dôvodom na náhradnú úlohu môže byť neatraktívna pôvodná úloha, príliš ľahká alebo ťažká úloha pre vlčáka.

TIP:

- Nálepky sprievodcov sú uprostred vo vnútornej časti každej príručky.
- Vytrhni hárok s nálepkami. Vlčák si ho podpíše a pripne na nástenku.
- Po splnenej úlohe si odlepí nálepku z hárku a prilepí ju na príslušné miesto do príručky. Čím menej bude nálepiek v hárku na nástenke, tým viac ich bude v príručke. Budeš mať prehľad o splnených úlohách.
- Vlčatá zas budú vidieť, ako sa stále zlepšujú a napredujú.

PRAKTICKÁ PRÍRUČKA PRE VČIELKY A VÍČATÁ

Veľmi užitočnou pomôckou pre tvorbu programu je Praktická príručka pre včielky a vlčatá. V jej úvode sa nachádza časť venovaná základným informáciám o skautingu a jeho formách, vhodná pre nových členov. Významnou časťou príručky je Skautská prax a Príroda. Všetky informácie sú prispôsobené jazyku vlčat a včielok. Obsah tejto Praktickej príručky môžeš využívať počas celého vlčieho obdobia, od malých prváčikov, až po vlčatá, ktoré prechádzajú ku skautom. Praktická príručka je súčasťou stupňov napredovania, ku každému stupňu patrí približne štvrtina úloh, ale jej obsah nie je viazaný na konkrétny stupeň napredovania, a preto sa s celým jej obsahom môžu oboznámiť aj vlčatá, ktoré prišli v neskoršom veku. Praktickú príručku so sebou vezmi aj na výlety a na tábory, aby v nej mohli vlčatá hľadať potrebné informácie a overovať si, čo sa naučili. Jednotlivé časti ti môžu poslúžiť ako zdroj inšpirácie pre program schôdzky, pre tvorbu aktivít a hier:

- poznávanie stromov a rastlín počas výletu,
- kreslenie príbehov so zvieratami,
- zbieranie listov v neďalekom lese,
- výlet na bicykli a poznávanie dopravných značiek,
- divadlo na tému prvá pomoc,
- skautské značky počas terénnej hry,
- kimova hra s KPZ-kou,
- zbalenie si batoha na víkendovku a veľa iných.

Okruhy tém preberaj s vlčatami tak, ako ti vyhovujú. Keď vlčatá prejdú ku skautom, pomôžu im vedomosť z Praktickej príručky pri plnení Nováčika.

AKO POUŽÍVAŤ PRÍRUČKY

Predtým ako začneš príručku používať

Pred začatím používania príručky je dobré spraviť úvodnú schôdzku, na ktorej sa vlčatá zoznámia s príbehom z Knihy Džunglí a s jednotlivými sprievodcami. Príručku môžeš vlčatám odovzdať aj formou ceremonálu. Príručka tak nebude ďalším pracovným zošitom ako v škole, ale nadobudne tajomnosť a dôležitosť. Ako už bolo spomenuté, nášivka príslušného stupňa sa udeľuje hneď na začiatku jeho plnenia. Napríklad pred začatím plnenia stupňa Vlčie mláďa dostanú vlčatá nášivku Vlčie mláďa. Nezabudni v prvom rade príručku kúpiť. Ich cena je veľmi prijateľná a na kopírovaní by si iba prerobil a tvoje vlčatá by nemali plnohodnotné materiály.

Tip:

Predtým, ako rozdáš vlčatám príručky, zalep vyšší stupeň napredovania a nechaj im k dispozícii len aktuálny. V prvej príručke je to stupeň Tajomná džungľa a v druhej príručke stupeň Mauglí človek. Budú sa tešiť na úlohy aj budúci rok, lebo tajomstvo zalepených strán ich bude motivovať v plnení úloh. Na zlepenie môžeš využiť jednu z dvojice nálepiek so skautskou laliou, ktorá je tiež uprostred príručky.

VÝBER A PRÍSPÔSOBENIE ÚLOHY

Úlohy z jednej oblasti rozvoja nie sú v príručkách zoskupené v jednom celku za sebou, ale rôzne sa striedajú s úlohami ostatných oblastí. Sprievodcovia ti pomôžu rozoznať, o akú oblasť ide. To umožňuje pracovať s príručkou intuitívne a postupne stranu za stranou, pretože úlohy sa dynamicky menia a včítatá nie sú príliš dlhé v jednej oblasti. Úlohy však môžeš vyberať aj podľa vlastnej potreby, okolností či prostredia. Dôležité je, aby si ich pre včítatá vedel zaujímavo spracovať. Pri nových včítatách je dobré začínať s jednoduchšími úlohami, ktoré sa im budú ľahko chápať a ich splnenie včítatá povzbudí k ďalšiemu plneniu.

Na úvod vyber z *Praktickej príručky* časť skauting, aby sa včítatá oboznámili so skautskými symbolmi a čo to vlastne skauting je. Potom z prvej a druhej príručky vyber úlohy so sprievodcom Baghíra a Káa (fyzický a intelektuálny rozvoj). Na zoznámenia sú veľmi dobré úlohy s Kotikom (sociálny rozvoj). Keď sa včítatá medzi sebou bližšie zoznámia, pridaj úlohy označené Rikki-tikki-tavim, Balúom a sv. Františkom (citový, charakterový a duchovný rozvoj). Tieto úlohy sú aj o diskusiách i rozhovoroch, takže sa ich neboj doplniť o zaujímavé aktivity a hry.

Môžeš vymyslieť aj náhradnú úlohu, ktorou včítatá splní cieľ – nadpis pri nálepke. Úlohu v príručke si potom môžu včítatá vyplniť samostatne alebo doma s rodičmi. Úlohy kontroluje vodca počas schôdzky a na výpravách alebo rodič po splnení úlohy (napr. upratovanie, príprava raňajok a podobne).

PRÍCHOD NOVÉHO ČLENA

Pre nového člena je na úvod vhodná *Praktická príručka* – časť skauting, s ktorou by sa mal oboznámiť počas prvých dvoch mesiacov. Následne ho nezabudni v oddiele privítať rituálom a odovzdať mu šatku. Môžeš na to využiť *Poradné skalisko* tvojho oddielu alebo pekné miesto počas výletu či víkendovej akcie. Nového člena zapoj priamo do plnenia stupňov napredovania. Podľa veku mu pridel príručku a hneď ho zapoj do činnosti. Úlohy medzi jednotlivými stupňami na seba priamo nenadväzujú, takže môže začať od stupňa, ktorý je preňho najvhodnejší. Ak je nový člen tretiak alebo štvrták, môže začať rovno s druhou príručkou. Prvá príručka by ho už nerozvíjala. Na začiatok si spoločne prečítajte niektorý z príbehov, ktoré sú na začiatku príručky. Počas prvých schôdzok odporúčame plniť úlohy na fyzický, intelektuálny a sociálny rozvoj. Osobné témy a otázky (charakterový, citový, duchovný rozvoj) odporúčame zaradiť, až keď včítatá trochu spoznáte.

UZNANIE SPLNENIA NIŽŠÍCH STUPŇOV

V prípade, že chce mať staršie včítatá splnené aj nižšie stupne napredovania, môže sa s ním vodca alebo líder individuálne porozprávať. Ak z rozhovoru a pozorovania zistia, že včítatá má dané vedomosti, môžu mu uznať aj nižšie stupne za splnené alebo si z nich dorobí len vybrané úlohy.

PLNENIE STUPŇOV S VÍČATAMI RÔZNEHO VEKU SÚČASNE

Úlohy v príručkách si môžeš prispôbovať podľa veku a schopnosti víčat. Prvá príručka je prispôbená pre mladšie víčatá a druhá príručka staršie víčatá. Úlohy a aktivity sa však dajú spojiť podľa tém. Takže počas schôdzky môžeš s víčatami plniť jednu tému “zdravoveda” a vyberieš z každej príručky úlohy, ktoré s témou súvisia. Víčatá môžeš rozdeliť na mladšie a staršie počas práce s príručkami. Počas hier a aktivít môžu opäť spolupracovať. Preto je dôležité, aby na schôdzkach boli minimálne 2-3 vodcovia alebo lídri, ktorí sa môžu venovať menším skupinkám.

UKONČENIE STUPŇA NAPREDOVANIA

Po ukončení stupňa napredovania je dôležité celkové zhodnotenie, v čom sa víčatá zlepšili. Spoločne sa porozprávajte, ktoré úlohy boli pre nich jednoduché a pri ktorých sa zapotili. Príručku si prelistujte ako kroniku a oprášte si spomienky na plnenie úloh počas celého roka. Nezabudni na oslavu po ukončení stupňa napredovania. K oslave patria blahoželania členov oddielu, občerstvenie a poriadna zábava.

POUŽÍVANIE PRÍRUČIEK NA SCHÔDZKE

Počas schôdzky odporúčame plniť 1 tému, maximálne 2 témy. Vyber si danú tému z príručky a prispôbuj jej celú schôdzku – aby si mal jednu hlavnú tému schôdzky. Popríklad, ak na seba naväzujú, tak viaceré. Niektoré témy môžeš navzájom spojiť alebo doplniť a spestriť hrou. Napríklad pri citovom a charakterovom rozvoji sú úlohy často o spoločnom rozhovore. Doplní program schôdzky aj jednotlivými časťami z Praktickej príručky. Úlohy z Praktickej príručky môžeš počas roka opakovať a precvičovať ich s víčatami, keďže ide o zručnosti, ktoré vyžadujú tréning.

Odporúčame neplniť na každej schôdzke úlohy zo stupňov napredovania alebo z Praktickej príručky. Je dobré si rozložiť ich plnenie na celý rok. Na ostatné schôdzky vytvor program spoločným plnením odboriek, výziev alebo vlastnými aktivitami a hrami. Nasledovná tabuľka ti ukáže, koľko úloh má jeden stupeň a v akých oblastiach rozvoja.

oblasti rozvoja	sprievodca	Vlčie mláďa	Tajomná džungľa	Slobodný lovec	Mauglí človek	Úlohy v oblasti
fyzický	BAGHÍRA	4	5	7	3	19
intelektuálny	KÁA	3	3	4	5	15
charakterový	BALÚ	5	5	5	3	18
citový	RIKKI-TIKKI-TAVI	3	3	3	5	14
sociálny	KOTIK	4	5	7	8	24
duchovný	FRANTIŠEK	4	2	3	4	13
Celkovo úloh		23	23	29	28	103

ŠABLÓNA SCHÔDZKY

Je v tvojej rézii, ako bude schôdzka prebiehať. Tu je pre inšpiráciu šablóna, podľa ktorej dokážeš pripraviť programovo vyváženú schôdzku. Netreba sa báť experimentovať a skúšať netradičné schôdzky, schôdzky mimo klubovne a na nich skúšať nové aktivity a hry. Vlčatá to veľmi ocenia. Časom si sám vytvoríš pre teba vyhovujúcu šablónu schôdzky.

úvodný pokrik a privítanie

Utúži to celú partiu a vlčatá budú vedieť, že práve teraz začala schôdzka.

úvodná hra (10 minút)

Pohybová aktivita alebo hra na zabavenie. Hra s jednoduchými pravidlami je na začiatok pre vlčatá vhodná. Vybijú prebytočnú energiu a majú možnosť vyšantiť sa s kamarátmi.

úvod do témy (5 minút)

Predstav vlčatám tému. Ukáž im rekvizity na schôdzku (napríklad KPZ, lekárničku, a pod.) a spýtaj sa ich, čo už o danej téme vedia. Vlčatá sa vyrozprávajú a zároveň zistíš, na akej úrovni majú vedomosti. Je možné, že tému preberali v škole, takže informácie môžu prerozprávať aj ostatným v družine.

získavanie vedomostí (20 minút)

Nové informácie si spoločne povedzte, názorne ukážte a naučte sa ich pomocou vhodnej činnosti. Vedomosti by vlčatá nemali získať iba sedením pri príručke. Učenie sa činnosťou je najdôležitejšou časťou osvojovania si informácií. Nezabudni robiť učenie aj zábavným a hravým. Vyvaruj sa vysedávaniu a memorovaniu ako v škole.

precvičenie vedomostí (20 minút)

Zaujmi vlčatá ďalšou hrou alebo aktivitou (napr. vlastnoručne vyrobené pexeso, tajnička, terénna hádanka, a pod.), ktorá sa bude týkať preberanej témy a kde si vlčatá môžu overiť svoje novonadobudnuté vedomosti.

oddychová hra (20 minút)

Na záver si spoločne zahrajte nejakú veselú hru. Môže byť taktiež tematicky ladená k prebranej časti z príručky. Je vhodné však zapojiť do programu aj jednoduché a voľné hry. Vlčatá majú taktiež svoje obľúbené hry. Je dobré ich občas oprášiť, avšak nesmú sa stať stereotypom schôdzky.

vyhodnotenie, zhrnutie (5 minút)

Pochváľ vlčatá za ich správanie a snahu. Opýtaj sa ich, čo si zo schôdzky pamätajú a čo nové sa naučili. Nezabudni im rozdať nálepky do príručky, ak na to nebol čas počas schôdzky. Záver schôdzky je vhodným časom aj na oddielové bodovanie, ak ho máte.

záverečný pokrik a rozlúčenie sa

Schôdzku ukončite pekne spoločne, ako ste ju začali. Vlčatá si budú lepšie uvedomovať, že sú jedna partia a pomôže vám to rozvíjať kolektívneho ducha.

UKÁŽKA TÉMY NA SCHÔDZKU

úvodný pokrik a privítanie

úvodná hra (10 minút)

Zahraj si s víčatami netradičnú naháňačku. Ozvláštni ju môžeš tým, že ten, kto povie orgán v ľudskom tele, si čupne do chráneného domčeka. Alebo sa utekajúci môžu držať časti tela, ktorú si dopredu vylosujú (ruka, noha, hlava, lakeť, brada).

úvod do témy (5 minút)

Predstav víčatám tému ľudského tela. Opýtaj sa ich, aké ľudské orgány poznajú, či vedia, kde sa nachádzajú, ako sa môže prejavovať, keď niektorý orgán nefunguje.

získavanie vedomostí (20 minút)

Vytvor spoločne s víčatami životnú maketu človeka, či už z papiera alebo obkresli víča na chodník pomocou kriedy. Ľudské orgány si buď priprav doma na papier alebo prines pomôcky na ich výrobu (balóny=plúca, črevá=špagát, žalúdok=miska, srdce=pumpa, a pod.). Porozprávaj sa s víčatami, ktoré orgány na čo slúžia a ako fungujú. Rekvizity spoločne s nimi umiestni tam, kam patria.

precvičenie vedomostí (20 minút)

Spoločne s víčatami zaži, ako pracujú jednotlivé orgány:

1. plúca – kto najrýchlejšie nafúka balón | 2. obličky – navčíte si, ako čistia krv obličky, skúste precediť špinavú tekutinu cez gázu | 3. žalúdok – počúvajte si navzájom brucho pri jedení ovocia, pri pití tekutín | 4. srdce – je ako pumpa, napumpujte dušu od bicykla

oddychová hra (20 minút)

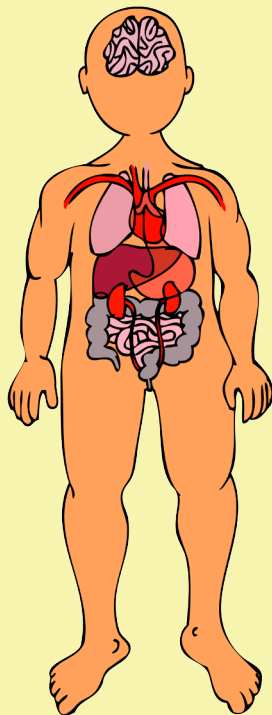
Urči víčatám, kolkými rukami a nohami sa môžu dotýkať zeme.

Vytvárajte rôzne zvuky pomocou tleskania, dupania do rytmu známej pesničky.

vyhodnotenie, zhrnutie (5 minút)

Pochváľ víčatá a spýtaj sa ich, čo si zapamätali o ľudskom tele. Môžeš spraviť krátky minikvíz. Nalep víčatám nálepku do príručky.

záverečný pokrik a rozlúčenie sa

TIP:

Počas prípravy schôdzky sa môžeš inšpirovať aj Praktickou príručkou, časť zdravotveda. Zahrať sa môžete aj na prenos zraného, cibuľové ošetrovanie uštipnutím osy, alebo obviazanie ruky.

PRÍRUČKA AKO PODPORA, NIE OTRAVA

Plnenie príručiek má byť učením sa činnosťou a zábavou, nie vypisovaním ďalšieho zošitu v lavici. Snaž sa motivovať vlícatá zaujímavými úlohami. Nech nemusia sedieť na zadku ako v škole. Nálepky v príručkách ti pomôžu udržiavať ich motiváciu počas celého plnenia stupňov. Nezanedbávaj motivačné prvky a nezabudni vyhodnocovať úlohy a aktivity pravidelne. S vlícatami môžeš robiť aj priebežné hodnotenie a zistiť, ktoré úlohy sa im páčili viac a ktoré menej, koľko úloh už majú splnených, od ktorých patrónov a pod.

VÝBER TÉMY

Témy v príručkách sú veľmi inšpiratívne, ale tému si vyber s rozvahou. Témy nemusia byť brať rad za radom. Stránky v príručke môžeš spokojne v rámci jedného stupňa preskakovať, aktivity pridávať, nahrádzať alebo obmieňať. Dbaj však na to, aby splnili cieľ, ktorý je na napísaný v nadpise. Mnohé témy sa dajú jednoducho rozšíriť na celú schôdzku. Iné je vhodné zaradiť pred víkendovým výletom, kedy si vedomosti precvičia aj mimo klubovne. Niektoré témy sú skôr zamerané na zamyslenie sa a na rozhovor s deťmi. Sú to najmä témy ohľadom vyjadrovania pocitov, férového a slušného správania sa. Takéto témy môžeš zaradiť počas schôdzky ako doplnok k "neférovej hre" alebo k "hašterivým vlícatám". Snaž sa byť tvorivý a kreatívny – využívaj aj pohybové hry, výtvarné techniky, divadlo, experimenty, diskusie a rôzne aktivity. Cieľom je, aby sa tvoje vlícatá učili hlavne činnosťou a aby to bolo pre nich zábavne a motivujúce.

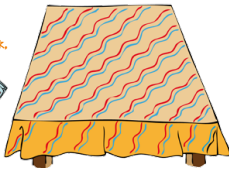
Viem, ako sa treba správať pri jedle

Nielen na kráľovských dvoroch sa pri stolovaní patrí vyberane správať. Aj v bežnom živote potrebuje každý mladý muž a každá mladá dáma vedieť, čo sa sluší a patrí.

PRESTRI SPRÁVNE STÓL.

Prekresli obrázky na obrus tak, ako majú byť.

VÝCIARKNI NESPRÁVNE PRAVIDLÁ SPRÁVANIA PRI JEDLE:

- rozprávame s plnými ústami
- nôž držíme v ľavej ruke, vidličku v pravej
- na jedlo hovoríme „fuji“
- pri jedle milaskame
- nôž držíme v pravej ruke, vidličku v ľavej
- za jedlo sa poďakujeme
- na stehná si dávame servitku
- polievku a nápoje nesťkame
- po jedle si ruky a tvár utrieme servitkou
- pred jedlom sa umývame
- skláňame hlavu k tanieru
- používame príbor
- pri jedle si čítame

TIP:

Spravte si v svorke slávnostnú večeru, na ktorej si vyskúšate pravidlá slušného správania pri jedle.

26

Keď prijmem nejakú úlohu, snažím sa ju urobiť čo najlepšie

Všetko, čo robíš, sa snaž dokončiť v dohodnutom termíne. Výsledok musí byť dohľadný do detailov a upravený tak, aby mal z neho každý na prvý i na druhý, dôkladnejší pohľad dobrý dojem.

Peter dostal za úlohu do 29. septembra upratať klubovňu pred stretnutím s rodičmi. Pod obrázok napíš, čo mal spraviť lepšie.

.....

.....

.....

27

PRÍKLADY VHODNÝCH TÉM

Vybrať si vhodnú tému na schôdzku alebo na výlet ti veľmi uľahčí jej prípravu a priebeh. V tabuľke sú príklady tém, ktoré môžeš nájsť v príručkách, aj s možnosťou ich prepojenia s Praktickou príručkou. Témy Praktickej príručky vytvárajú veľa možností, ako pripraviť program schôdzky a ako dosiahnuť daný špecifický cieľ.

prostredie	oblasť rozvoja	úloha z prvej alebo druhej príručky napredovania	Praktická príručka
skautský dvor	intelektuálna	Viem postupovať podľa návodu.	Viažeme uzly (viazanie uzlov podľa návodu/ukážky)
klubovňa	charakterová	Chcem dodržiavať sľub a zákon víčat.	Zákon a sľub víčat/včielok
cyklovýlet	fyzická intelektuálna	Dokážem opísať povolania dospelých ľudí zo svojho okolia.	Pravidlá pre cyklistov (zapojenie povolání ako policajt, šofér...)
ulica	charakterová intelektuálna	Poznám pravidlá cestnej premávky.	Dopravné značky
cyklochodník	intelektuálna charakterová	Poznám a dodržiavam pravidlá pre chodcov a cyklistov.	Pravidlá pre cyklistov
les	intelektuálna sociálna	Viem, čo smiem a čo nesmiem v prírode.	Stromy (listy) a rastliny (herbár)
výlet do lesa	sociálna citová	Obdivujem prírodu a teším sa z nej.	Nočná obloha (súhvezdia)
klubovňa	charakterová	Rešpektujem rozhodnutia autorít, ale snažím sa o nich rozmýšľať.	Zakladateľ skautingu Baden-Powell
lúka	intelektuálna sociálna	Poznám a dodržiavam zásady, ako neublížiť prírode.	Práca s mapou, orientácia
tábor chata	sociálna	Dokážem byť nejaký čas mimo rodiny.	Skautská výbava (balenie sa na tábor)
klubovňa chata	sociálna fyzická	Keď si nejakou ublížim alebo sa mi niečo stane, poviem to dospelému.	Prvá pomoc
príroda tábor	intelektuálna	Som zvedavý/á a rád/rada objavujem nové veci.	Rastliny a huby
klubovňa telocvičňa	charakterová	Dokážem hrať čestne a dokážem prijať prehru,	Zákon víčat a včielok
klubovňa	duchovná citová	Mám radosť, keď niekto robí dobré skutky,	Skauting sa šíri dobrými skutkami (príbeh na konci príručky)
klubovňa	sociálna	Poznám symboly mojej vlasti.	Naša krajina (na konci príručky)

ODBORKY

Odborky predstavujú série úloh, ktoré pomáhajú vláčatám oboznámiť sa hravou formou s vybranou témou. Odborky pre vláčatá sú veselé, zábavné a prispôsobené ich veku. Odborku je možné jednoducho začleniť do programu schôdzky na vybrané obdobie, priamo do etapovej hry alebo na výlet či tábor.

ROZDIEL MEDZI ODBORKAMI PRE VLÁČATÁ A SKAUTSKÝMI ODBORKAMI

Hlavný rozdiel je, že odborky vláčat:

- sa plnia spoločne s celým oddielom,
- sú jednoduchšie,
- červená farba lemu nezobrazuje náročnosť odborky a je to iba vizuálna záležitosť
- mnohé z nich sa dajú plniť ako etapová hra, pretože majú hravú podobu (rytier, Slovan, hobbit a pod.)

Nezabúdaj však na individuálny prístup ku každému vláčatu, pretože každé má iné tempo a nasadenie. Niektoré odborky môžu vláčatá plniť individuálne pod dohľadom vodcu alebo rodiča. Je dobré ich k plneniu odboriek pravidelne povzbudzovať.

TYPY ÚLOH V ODBORKÁCH

Úlohy sú rôznorodé a flexibilné. Odborky môžu obsahovať:

- výlet mimo klubovňu
- návštevu zaujímavého alebo netradičného miesta (autodielňa, hrad, múzeum,...),
- stretnutie s odborníkom (horár, geológ, ornitológ,...),
- kreatívnu tvorivú dielňu (vytvorenie plagátu, model slovanskej osady, šitie indiánskeho oblečenia,...),
- inšpiráciu na zaujímavú hru (stretli sme sa s Rímskymi bohmi, hobitia slávnosť,...),
- morálne ponaučenie sa (rytiersky kódex, pútnické miesto, hra dobrých skutkov,...).

JEDNODUCHÉ DELENIE ODBORIEK

Delenie odboriek do nasledovných kategórií ti pomôže vybrať tú, ktorú môžeš plniť so svojím oddielom. Kategória konkrétnej odborky nie je záväzná a jej použitie je na rozhodnutí oddielovej rady.

ODBOR- NOSŤ		animáčik, archeológ, autoškola, bylinkár, cyklista, divadelník, Európan, farmár, geológ, gurmán, hasič, hudobník, hvezdár, jaskyniar, kozmonaut, kuchár, lesník, mlynár, múzejník, novinár, objaviteľ ľudovej minulosti, ochranca prírody, pilot, priateľ vtákov, prvá pomoc, remeselník, rosnička, separáčik, stopár, všadebol, výtvarník
TÉMA	História	archeológ, Aténčan, Egyptan, indián, múzejník, objaviteľ ľudovej minulosti, pračlovek, princ/princezná, remeselník, rytier, Slovan, Tajomstvo zvona
	Šport	Aténčan, cyklista, indián, jazdec, olympionik, plavec
	Príroda	bylinkár, farmár, geológ, hobbit, hvezdár, indián, jaskyniar, lesník, lovec perál, mrázik, ochrana prírody, pračlovek, priateľ vtákov, rosnička, separáčik, stopár, sv. František, táborník, všadebol, žabí princ
	Tvorivosť	animáčik, anjel, divadelník, hobbit, hudobník, kuchár, novinár, objaviteľ ľudovej minulosti, ochranca prírody, pilot, princezná/princ, remeselník, rytier, sv. Juraj, výtvarník
PROSTREDIE	Indoor	animáčik, anjel, divadelník, Európan, farmár, gurmán, hasič, hudobník, hvezdár, jaskyniar, kuchár, lovec perál, múzejník, novinár, objaviteľ ľudovej minulosti, pilot, priateľ kníh, prvá pomoc, remeselník, rosnička, rytier, separáčik, sv. František, tajomstvá zvona, výtvarník, zdravý život
	Outdoor	archeológ, Aténčan, autoškola, bylinkár, cyklista, Egyptan, farmár, geológ, hasič, hobbit, hvezdár, indián, jaskyniar, jazdec, kozmonaut, kuchár, lesník, mlynár, mrázik, objaviteľ ľudovej minulosti, ochranca prírody, olympionik, pilot, plavec, pračlovek, priateľ vtákov, princezná/princ, pútnik, rosnička, rytier, Slovan, stopár, sv. František, všadebol, žabí princ
DĹŽKA TRVANIA	Víkend	animáčik, bylinkár, Európan, farmár, geológ, gurmán, hasič, hudobník, hvezdár, indián, jazdec, kozmonaut, kuchár, lesník, lovec perál, novinár, pilot, pračlovek, priateľ kníh, priateľ vtákov, princezná/princ, prvá pomoc, rosnička, rytier, svetobežník, Slovan, stopár, sv. Juraj, tajomstvá zvona, žabí princ
	Tábor	Aténčan, bylinkár, Egyptan, hobbit, indián, kuchár, pračlovek, princezná/princ, rytier, Slovan, sv. Juraj, táborník
ROČNÉ OBDOBIE	Jar	archeológ, Aténčan, autoškola, bylinkár, cyklista, Egyptan, farmár, geológ, hasič, hobbit, hvezdár, indián, jaskyniar, jazdec, kuchár, lesník, mlynár, objaviteľ ľudovej minulosti, ochranca prírody, pilot, plavec, pračlovek, priateľ vtákov, princ/princezná, prvá pomoc, pútnik, remeselník, rosnička, rytier, separáčik, Slovan, stopár, sv. František, sv. Juraj, všadebol, zdravý život, žabí princ
	Leto	archeológ, Aténčan, autoškola, bylinkár, cyklista, Egyptan, farmár, geológ, hasič, hobbit, hvezdár, indián, jaskyniar, jazdec, kuchár, lesník, lovec perál, mlynár, objaviteľ ľudovej minulosti, ochranca prírody, olympionik, pilot, plavec, pračlovek, priateľ vtákov, princezná/princ, prvá pomoc, pútnik, rosnička, rytier, Slovan, stopár, sv. František, sv. Juraj, táborník, všadebol, žabí princ
	Jeseň	animáčik, anjel, archeológ, autoškola, divadelník, Egyptan, Európan, geológ, gurmán, hudobník, hvezdár, kozmonaut, kuchár, lesník, múzejník, novinár, objaviteľ ľudovej minulosti, pilot, priateľ kníh, priateľ vtákov, princezná/princ, prvá pomoc, remeselník, rytier, separáčik, Slovan, stopár, svetobežník, sv. František, Sv. Juraj, všadebol, výtvarník, zdravý život
	Zima	animáčik, anjel, divadelník, Európan, gurmán, hudobník, hvezdár, kozmonaut, mrázik, múzejník, novinár, objaviteľ ľudovej minulosti, olympionik, priateľ kníh, priateľ vtákov, prvá pomoc, remeselník, rytier, stopár, svetobežník, sv. František, sv. Juraj, výtvarník, tajomstvá zvona, zdravý život

VÝBER SPRÁVNEJ ODBORKY A JEJ ÚPRAVA

Výber odboriek sprav najprv iba s členmi oddielovej rady. Vyberte si 3 až 4 odborky, ktoré sa vám páčia a vedeli by ste si predstaviť ich realizáciu. Pri výbere odborky ti môže pomôcť aj ich triedenie podľa zamerania (prevažne do vnútra/vonku, mladšie/ staršie víčatá, zastúpenie oblasti osobného rozvoja – fyzický, intelektuálny, sociálny, charakterový, citový, duchovný). Úlohy v odborke si môžeš upraviť alebo pridať. Počet úloh na splnenie odborky by mal však ostať zachovaný. Úlohu môžeš podľa potreby zameniť aj za náhradnú úlohu. Napríklad „navštívili sme planetárium“ zameníš za „pozorovali sme hviezdy s astronómom“.

FORMY VÝBERU ODBORKY S ČLENMI

Keď máš s oddielovou radou vybrané 3 až 4 odborky, zapoj do výberu celý oddiel alebo družinu. Výber konkrétnej odborky by mal byť zaujímavý a hravý, mal by sa na ňom podieľať celý oddiel alebo družina:

Voľby – prezleč sa s ostatnými do kostýmu, charakteristického pre odborku a v rámci predvolebnej kampane prezentuj jednotlivé úlohy. Každé víča potom s hlasovacím lístkom vstúpi za hlasovaciu plentu, aby mohlo voľiť a vhodiť lístok do hlasovacej urny. Sčítacia komisia ohlásí volebné výsledky.

Tržnica – zahraj sa s víčatami na tržnicu a rozdeľ ich do skupín podľa počtu odboriek. Každá skupina si pripraví propagačné a predajné materiály a potom nasleduje predaj. Iný variant určí ako predávajúcich iba vodcov a víčatá môžu len nakupovať. Víčatá dostanú fiktívne peniaze, za ktoré si môžu kúpiť celé odborky alebo len jednotlivé úlohy z odborky. Môžu dať napríklad všetky peniaze za jednu odborku, za úlohu alebo rozdeliť ich medzi viaceré, podľa záujmu. Plniť sa bude odborka, za ktorú zaplatili najviac peňazí.

Vysvedčenie – Výber formou vysvedčenia spočíva v tom, že víčatá môžu vyplniť po prezentácii odborky vysvedčenie, kde známkami určia svoju obľúbenú odborku. Na vopred pripravený papier sa môžu podpísať ako učitelia.

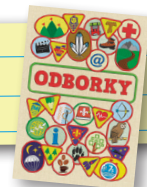
DĹŽKA PLNENIA ODBORKY

Odborku je vhodné plniť buď počas kalendárneho roku v priebehu 2-3 mesiacov alebo počas tábora či víkendovej chaty ako etapovú hru. Za jeden rok tak môžeš stihnúť splniť s oddielom až 3 odborky – od jesene do zimy, od jari do leta, počas tábora. Je však na tebe, ako si plnenie odboriek naplánuješ. Odporúčame plniť úlohy odborky približne raz za 2 až 3 týždne a striedať priestor klubovne a výletov. Univerzálny variant je raz za mesiac počas schôdzky v klubovni a raz za mesiac počas výletu mimo klubovne (múzeum, jaskyňa, zrúcanina, autodielňa,...). Počas výletu alebo počas víkendendy môžeš s víčatami splniť aj viacero úloh. Zvyšný čas schôdzok a výletov môžeš venovať plneniu stupňov napredovania, vlastným aktivitám a nápadom.

TIP:

Znenie všetkých oficiálnych odboriek a výziev nájdeš v publikácii Slovenského skautingu s názvom Odborky.

VYHODNOTENIE ODBORKY A ODOVZDANIE NÁŠIVKY

Pred plnením odborky predstav vláčatám celkový počet úloh, aby dopredu vedeli, čo je potrebné splniť a aké sú kritériá. Ak nastane situácia, že vláčatá neprídu na schôdzku, nemôžu ísť cez víkend na výlet alebo na akciu, môžeš im vymyslieť náhradné úlohy. Ak sa teda nemôžu zúčastniť plnenia niektorých úloh s družinou, stále majú nárok na získanie odborky splnením náhradných úloh. Niektoré náhradné úlohy môžu splniť aj doma spolu s rodičmi (napr. kreatívnu úlohu šitie indiánskeho oblečenia...). Je dobré mať vytvorený záznamník plnenia úloh odborky na nástenke pre každé vláčatá. Počet splnených úloh môže byť znázornený v téme odborky – 1. rytieri s menom vláčata, stúpajúci po schodoch ku hradu (odborka rytier), 2. stopy na lesnej cestičke ku krmelcu lesnej zveri (odborka lesník, stopár), 3. navlečené cestoviny/korálky na špagátik (odborka kuchár, anjel-korálka = počet dobrých skutkov). Nášivku dostávajú všetci, ktorí splnili zadaný počet úloh. Nášivku môžu nosiť aj vodcovia, lebo počas realizácie sa rozvíjali aj oni. Pre vláčatá je veľkou motiváciou, keď majú rovnaké odborky ako vodcovia. Pri udeľovaní nášiviek sprav s celým oddielom pekný ceremoniál a spoločne zhodnotte, ktoré úlohy sa vláčatám najviac páčili.

TIP:

Odborka nemusí byť formou nášivky, ale aj ako nálepka (podžehlené, plastex – fólia) alebo nažehlovačka, ktorá sa dá aplikovať na polokošeľu či tričko.

TIP:

Mimo skautskej košeľe si môžeš našiť nášivky odboriek do ľubovôleného tvaru – polygón, diamant, línia, cik-cak,...

Kompletné znenie odboriek nájdeš aj na internetovej stránke Slovenského skautingu.

VÝZVY

Výzvy predstavujú atraktívne a dobrodružné úlohy, ktoré sú svojou náročnosťou prispôsobené veku vlčiat. Vlčatá ich s vedomím svojho vodcu môžu plniť aj samostatne. Úlohy sa plnia počas tábora, počas školského roku, na výletoch alebo na iných akciách. Vďaka výzvam vlčatá posúvajú hranice svojich možností a učia sa novým schopnostiam.

ROZDIEL MEDZI VÝZVAMI VLČAT A SKAUTSKÝMI VÝZVAMI

Hlavný rozdiel medzi výzvami pre vlčatá a skautskými výzvami je v ich náročnosti. Skautské výzvy sú obtiažnejšie a vyžadujú väčšie úsilie i dlhšie trvanie. Sú prispôbené pre vyšší vek.

VÝBER SPRÁVNEJ VÝZVY A JEJ ÚPRAVA

Pri výbere vhodnej výzvy pre oddiel alebo družinu postupuj rovnako ako pri výbere odboriek. Taktiež si môžeš zvoliť zaujímavé formy výberu. Zadanie úlohy je jasne definované, pričom úlohy by sa nemali prispôsobovať a upravovať, na rozdiel od odboriek.

DĹŽKA PLNENIA VÝZVY

Dĺžka plnenia výziev je rozdielna. Niektoré stihneš splniť s vlčatami v priebehu pár dní (12 hodín na mieste, 7 sekúnd, Červený kvet) a iné budete naopak plniť dlhodobo (Modrý šíp). Počas jedného roku odporúčame získať 1 výzvu a v prípade odhodlaných vlčiat 2 výzvy. Rozplánuj si získanie výzvy do ročného plánu aktivít. Výzvy sú pre vlčatá výborným motivačným nástrojom a bola by škoda, ak by ste nezískali žiadnu alebo naopak všetky v jednom roku. Je však na tebe, ako si plnenie výziev naplánuješ.

VYHODNOTENIE VÝZVY A ODOVZDANIE NÁŠIVKY

Ak vlčatá plnia výzvu samostatne, mal by si o tom byť oboznámený a odsúhlasiť to ešte pred začatím plnenia. Spätné uznávanie nie je povolené. Pri plnení výzvy by si mal byť pre vlčatá pomocníkom, sledovať dodržiavanie bezpečnosti i pravidiel a riešiť rôzne sporné situácie. Po splnení výzvy slávnostne udeľ nášivku a pochváľ úspech pred celým oddielom a rodičmi. Pozdvihneš náladu ostatných a namotivuješ ich do plnenia výziev.

ZNENIE VÝZIEV VÍČAT

TRI VRŠKY je výzva, pri ktorej musia víčatá vystúpiť na tri vrchy vyššie ako 800 metrov nad morom. Výzva sa plní počas výletov v priebehu školského roka alebo aj na tábore.

SEDEM SEKÚND je výzva pre otužilcov na letnom tábore. Počas siedmich dní sa musí otužilec každý deň ponoriť do potoka/rieky alebo priehrady na sedem sekúnd celým telom až po krk.

DVANÁŠŤ HODÍN NA JEDNOM MIESTE musí zostať víča na ohraničenom priestore 2x2 metre. Miesto si môže vybrať v okolí táboriska a pripraviť si na ňom prístrešok. Jedlo a pitie mu vždy prinesú.

MODRÝ ŠÍP je dlhodobá výzva počas školského roka, ktorá je určená pre víčatá staršie ako 9 rokov. Trénuje ich v zdravom životnom štýle – nejest žuvačky a zmrzlinu, pomáhať doma, ale aj v oddiele a pod.

TRI VLČIE TESÁKY/LUPENE je výzva pre víčatá, ktoré prechádzajú ku skautom. Obsahuje tri hlavné úlohy – samota a hlad, zručnosť, odvaha.

ČERVENÝ KVET je nočná výzva pre mladšie víčatá a včielky, ktorá sa plní na letnom tábore, do začiatku tretieho ročníka. Úlohou je prejsť označenú trasu po lesnej ceste a priniesť svetlo.

Tip:

Udeľovanie nášiviek, spojené s posedením pri domácich koláčikoch – môže to byť vhodná príležitosť pozvať aj rodičov a spraviť tak odovzdávanie výzvy ešte krajším okamihom. Nikdy nedovoľ, aby si víčatá po splnení museli kupovať nášivky samé. Mala by im byť udelená. Je smutné, ak malý Ferko musí po splnení ešte čakať na poštu, kedy mu dôjde nášivka. Udelenie výzvy by mala byť veselá oslava celého oddielu. Nášivku výzvy môžu nosiť aj vodcovia, lebo sa počas plnenia rozvíjali aj oni. Je to motivácia aj pre víčatá, keď majú rovnaké výzvy ako ich vodcovia.

Kompletné znenie výziev nádeš na internetovej stránke Slovenského skautingu.

SLUB VÍČAT

Oficiálne znenie slubu vlčat/včielok Slovenského skautingu:

**SLUBUJEM, ŽE SA S POMOČOU BOŽOU
VYNASNAŽÍM DODRŽIAVAŤ ZÁKON
VÍČAT/VČIELOK A BYŤ STÁLE LEPŠÍM/LEPŠOU.**

Slub je dôležitá súčasť života vlčat/včielok. Vlčatám by si mal umožniť slobodne sa rozhodnúť zložiť tento slub. Slub je jednoduchý, preto si ho zapamätajú aj samé. Vlčatá by nemali skladať slub na konci vlčieho veku, tesne predtým, ako prejdú ku skautom. Stratil by sa tak výchovný význam slubu. Ten im má pomáhať hlavne počas celého vlčieho veku snažiť sa byť lepšími. Presný čas, kedy by mali vlčatá skladať slub, sa však povedať nedá. Je však niekoľko pomôcok ako určiť, či už je vhodný čas:

- po vstupe vlčata do oddielu počkaj aspoň pár mesiacov,
- vlča by si mal dostatočne dobre poznať,
- vlča by malo rozumieť významu slubu a byť si vedomé záväzku, ktorý chce prijať,
- vlča by malo mať aktívnu účasť na živote oddielu a družiny,
- slub nie je odmenou za výkon,
- vlča so zložením slubu musí súhlasiť.

OBRAD SLUBU VÍČAT A VČIELOK

Obrad je vhodné spraviť večer na letnom tábore alebo na víkendovej akcii. Dôležité je vytvoriť príjemnú a slávnostnú atmosféru, aby sa posilnil pozitívny záväzok, ktorý na seba sľubujúce vlčatá berú. Je na tradícii oddielu, či sa sľubového obradu môžu zúčastniť aj vlčatá bez slubu alebo starší skauti. Odporúčame, aby bol slub oslavou celého oddielu a boli prítomní všetci členovia.

TIP:

Vyrob pre vlčatá pamätné listy z pekného papiera, kde bude zaznačený dátum zloženia slubu.

PRÍKLAD OBRADU

Jednoduchý príklad slubu víčat ťa môže inšpirovať, ale nenechaj sa ním obmedziť a využi svoju kreativitu. Spoločne s víčatami sa zamysli nad zákonom víčat. Vymenujte si body zákona víčat. Spýtaj sa, ktorý bod je pre nich jednoduché plniť a naopak, ktorý je pre nich náročné dodržiavať. S oddielom sa presuň ku ohňu, kde vás budú čakať ostatní členovia v rovnošatách, s oddielovou alebo zborovou vlajkou. Okolo ohňa vytvorte kruh. Na jednej strane od vlajky budú stáť víčatá, ktoré slub už zložili, na druhej strane budú tie, ktoré slub skladajú. Víčatá po jednom pristupujú ku štátnej vlajke, pričom si na ňu položia ruku s pozdravom víčat a vyslovia slub. Následne pristúpia k vodcovi, ktorý im pogratičuje a odovzdá im slubový odznak víčat. Potom prejdú ku všetkým ostatným víčatám, ktoré im tiež pogratičujú. Počas celého slubu dbaj na pokojnú atmosféru, ktorú udržíš svojim pokojným hlasom. Hovor pomalšie, víčatá vycítia zmenu atmosféry a nebudú vyrušovať.

Slub víčat je oslava celého oddielu, preto sa koná v spoločnosti víčat, na rozdiel od skautského slubu, ktorý sa môže konať súkromne, pod rúškom tajomstva noci. Víčatá v noci ne-zobúdzajte, nie je to pre nich prirodzené a mnohé si na slub ani nemusia ráno spomenúť.

Tip:

V Praktickej príručke sa nachádza priestor (pamätaná listina) na poznačenie si informácií o zloženom slube víčata. Viacero úloh zameraných na slub víčat/včielok je v stupňoch napredovania. Víčatá si zo slubového ohňa môžu zobrať pamätný uhlík, ktorý si odložia ako pamiatku na svoj slub.

7 LALIÍ

Najväčším ocenením je pre vlčatá osobná pochvala. Vlčatá treba chváliť priamo počas aktivít, aj za malé zlepšenia. Pochváliť môžeš verejne, ale aj medzi štyrmi očami. Nechvál ich však prehnane často za zbytočnosti, aby tvoja pochvala nestratila na význame. Taktiež naopak ňou istotne zbytočne nešetri.

TIP:

Okrem slovnej pochvaly si môžeš v oddiele vytvoriť rôzne iné formy ocenenia - diplomy, vlastné nášivky, odznaky, špeciálne bodovanie a pod.

Jednou z možností, ako oceniť snahu a aktivitu vlčata, je udeliť mu ocenenie 7 lalií. Počas vlčieho obdobia by mali aktívne vlčatá získať dva stupne. Môžu získať aj viacej stupňov, ale je to už na uvážení vodcu. 7 lalií by nikdy nemal byť udelený zadarmo a malo by ísť naozaj o ocenenie zvýšenej aktivity a snahy.

PRÍKLADY MOŽNOSTÍ UDELENIA ŠTUPŇA 7 LALIÍ PRE VLČATÁ:

- vynikajúca dochádzka a účasť na schôdkach
- nezištná pomoc inému vlčatú so stupňami napredovania
- zlepšenie školského prospechu
- rodičia potvrdia plnenie si domácich povinností nad bežný rámec
- vlča veselo a radostne povzbudzuje iné vlčatá na schôdkach
- na tábore má vlča ukážkový poriadok v stane aj okolo neho

TIP:

Stiahni a vytlač si certifikáty k udeľovaniu 7 lalií a vlčatá tak okrem nášivky dostanú aj certifikát.

Kompletné znenie podmienok udeľovania ocenenia 7 lalií nájdete na internetovej stránke Slovenského skautingu.

VLČÍ SKAUT

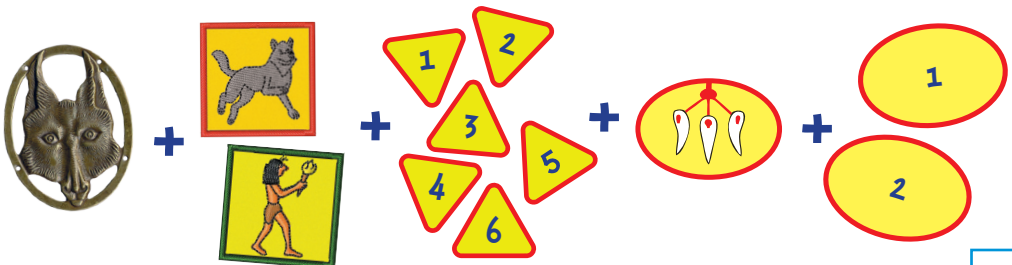
Ocenenie Vlčí skaut je najvyššie ocenenie, ktoré môže vlčá získať. Kritéria na jeho získanie sú jednoduché, ale na jeho plnenie treba dostatok času. Vlčatá sa musia snažiť a dlhodobo na sebe pracovať. Toto najvyššie ocenenie by malo byť motiváciou pre vlčatá plniť všetky časti programu vlčat. Pre vodcov a lídrov, ktorí vlčatá vedú, má byť toto ocenenie pomôckou, čo všetko by mali s vlčatami absolvovať. Program by mal byť nielen pestrý a zaujímavý, ale aj poučný a mal by vlčatá obohacovať a rozvíjať.

KRITÉRIÁ NA SPLNENIE VLČIEHO SKAUTA

- mať zložený sľub vlčat/včielok
- ukončiť stupne napredovania pre staršie vlčatá (Slobodný lovec, Mauglí človek)
- získať minimálne 6 odboriek pre vlčatá
- získať výzvu Tri tesáky a 2 ďalšie ľubovoľné vlčie výzvy

AKO UDELOVAŤ OCENENIE VLČÍ SKAUT

Vlčí skaut je ocenenie, ktoré je inšpirované Orším skautom. Je to ocenenie pre vlčatá, ktoré je prispôbené ich možnostiam. Vlčá môže získať toto ocenenie až do prechodu ku skautskej družine alebo oddielu, najneskôr však do nástupu do siedmej triedy základnej školy. Ocenenie odporúčame udeliť počas rituálu prechodu ku skautom. Následne ho môže nosiť ako skaut na pravom vrecku skautskej rožňaty. Toto ocenenie je aj zároveň „vizitka“ pre tvoj oddiel. Ukazuje, že vlčatám pripravuješ rôznorodý a zaujímavý program, a tak im pomáhaš napredovať. Cieľom nie je, aby si vlčatá naháňal k získaniu všetkých nášiviek. Ide však o to, aby bol tvoj program vyvážený rôznymi prvkami. Zároveň do programu primiešavaj vlastnú kreativitu a rob ho tak špecifickým a jedinečným.

O KROK ĎALEJ

Niekoľko rád a tipov, aby si svoj oddiel alebo družinu posunul ešte o krok ďalej. Experimentuj a skúšaj nové veci, ktoré sám vymyslíš a obohatia tvoj program.

Rovnošata, tričká a polokošele

Nášivky veľmi motivujú vlčatá pri plnení úloh. Správnu motiváciu majú len tie viditeľne prišité nášivky. Nie tie pohodené v zásuvke. Mať skautskú košeľu s nášivkami si však nemôžu všetci dovoliť. Lacnejšou, ale vhodnou alternatívou môžu byť tričká alebo polokošele, ktorých farbu vyberieš spolu s vlčatami na schôdzke. Zaved v oddiele pravidelné nosenie týchto tričiek a polokošiel. Ak aj časom z nich vlčatá vyrastú, nášivky si ľahko prešijú na skautskú rovnošatu.

Nášivky si našívaj s vlčatami

Pomôž im navliecť niť, spraviť uzlík na konci a našiť nášivku. Je to ďalšia zručnosť, ktorú sa môžu naučiť. Zároveň si budú pamätať, aké nášivky získali a kam patria. Budeš ich takto viesť k samostatnosti a precíznosti. Je potrebné mať k dispozícii dostatok vedúcich, ktorí budú nápomocní.

Nášivky aj pre vodcov

Vlčatá by si mal motivovať aj tým, že budeš mať prišitú časť nášiviek. Nášivka ukazuje, čo sa vlčatá naučili a čo zažili. Dosiahnutá nášivka je vhodná aj pre teba, lebo počas organizovania odborníky si sa zdokonalil aj ty. Či už prípravou tohto špecifického programu, organizovaním výletov, návštev, rozhovorov a exkurzií alebo tvorbou kreatívnych dielní.

Zvieratá z Knihy Džunglí

Do programu môžeš včleniť aj iné zvieratá z Knihy Džunglí, ktoré sa v príručke neobjavili. Môžu ti poslúžiť pri rôznych hrách a príbehoch. Dôležité je si však pozorne prečítať knihu Džunglí, aby si poznal charakter daného zvierata.

Slávnostné odovzdanie nášivky

Vytvor z odovzdávania nášivky významnú udalosť. Vyber vhodné miesto a čas, priprav na to celý oddiel a oslov rodičov. Atmosféra by mala byť jedinečná a mala by vyvolať pocit dôležitosti a radosti. Náročné a dlhé rituály sa pre vlčatá veľmi nehodia.

Zapájaj vlčatá do aktivít

Vytvor vlčatám priestor, aby mohli ovplyvniť hru. Zapoj ich do prípravy, nielen roznášaním papierikov, ale aj ich strihaním alebo samotným nakreslením. Daj im úlohu rozhodcu, štartéra alebo stopovača. Zmena postu a trochu zodpovednosti ich zaujme, budú mať väčšiu chuť pomáhať aj naďalej.

Hraj sa

S víčatami hraj naháňačku, schovávačku a skrátka každú hru, do ktorej sa môžeš zapojiť. Víčatá sa s tebou zabávajú a hrajú radi. Smej sa spolu s nimi a tak si získaš ich priazeň a stanete sa priateľmi.

Zapoj rodičov

Niektoré úlohy majú víčatá plniť doma a niektoré môžu skontrolovať rodičia podpisom do príručky. Informuj rodičov o aktivitách, ktoré s ich deťmi robíš, aby zistili, že skauting nie je „krúžok“. Rodičia môžu pomôcť aj pri plnení odboriek, šiť s víčatami doma kostýmy alebo pomáhať pri organizovaní výletov. Napríklad jeden z rodičov je automechanik – ideálna odborka autoškola. Pozvi rodičov na zaujímavé výlety s vami. Zabavia sa, spoznajú ťa a môžeš si získať ich dôveru.

Nákup potrebného materiálu

Príručky, nášivky, odznaky si môžeš objednať v skautskom obchode.

ZÁVER

Prajeme ti, aby si si prácu s víčatami a včielkami užíval a pamätal hlavne na to, že skauting nie je komplikovaná vec. Priateľstvá, zábava, dobrodružstvo, trošku výchovy a máš skvelý skauting. Skúšaj a experimentuj s novými prvkami vo svojom programe. Tvoji malí priatelia ti za to budú po rokoch vďační. My sme ti vďační za tvoju službu už teraz. Skautingu zdar!

UŽITOČNÉ INFORMÁCIE

Informácie o ďalšej programovej ponuke, plnom znení odboriek a výziev nájdete na internetovej stránke www.skauting.sk, v sekcii Skauti – Program.

Nášivky sa dajú zakúpiť v internetovom obchode ScoutShop: www.scoutshop.sk

Prípadné postrehy alebo nápady, ako by sa dala táto metodika alebo program pre víčatá a včielky okoreniť píšete na program@skauting.sk

